

Lausuntopyyntö vammais- ja vanhusneuvostoille Keski-Uudenmaan soten omaishoidon tuen myöntämisperusteista

Keusoten ikääntyneiden ja vammaisten palvelualueella on viimeisen vuoden aikana yhdenmukaistettu monia soveltamisohjeita. Omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja soveltamisohje on ollut voimassa 1.8.2019 alkaen. Nyt päätöksentekoon valmistellaan soveltamisohjeen ensimmäistä päivitystä. Päivityksen tavoitteena on parantaa ohjeen toimivuutta ja korjata siinä ilmenneitä virheitä. Itse myöntämisperusteiden tasoon ei esitetä muutoksia. Samalla yhtymähallituksen käsittelyssä on myös omaishoidon sijaishoidon ohjeistus ja palkkiot, jotka ovat vielä tähän saakka olleet kuntayhtymän alueella epäyhtenäiset.

Koska ohjeilla on vaikutuksia tulevien palvelujen saajiin, niin haluamme kuulla vammais- ja vanhusneuvostoilta ajatuksia ohjeiden sisältöön liittyen. Ohjeita on valmisteltu Keusoten asiantuntijaryhmissä. Neuvostojen lausuntojen jälkeen ohjeisiin tehdään tarvittavia tarkennuksia ja ohjeiden käyttöönotosta päättää tämän jälkeen Keusoten hallitus.

Lausuntopyynnön oheismateriaalina saatte tutustuttavaksenne varsinaiset lausuttavat aieistot:

- a. Omaishoidon tuen myöntämisperusteet, päivitysluonnos
- b. Sijaisomaishoidon toimintaohje ja palkkiot, päivitysluonnos

Lisäksi oheismateriaalina on mukana Omaishoidon tuen voimassa oleva palkkioliite (PDF Hoitoisuusryhmät, palkkiot ja vapaa-oikeus 2020) sekä tietoa 1.8.2019 voimaan tulleiden omaishoidon tuen myöntämisperusteiden vaikutuksista ja tiivistelmän keskeisimmistä muutostarpeista (PDF Omaishoidon tuen myöntämisperusteet, vaikutusarviointi ja muutoksia 2020)

Pyydämme neuvostoja vastaamaan alla oleviin kysymyksiin täydentäen tätä dokumenttia. Neuvoston word-muotoinen sähköinen vastaus palautetaan viimeistään pe 4.9.2020 Keusote kuntayhtymään Erja Pentille osoitteeseen kirjaamo@keusote.fi

1. Neuvoston nimi ja paikkakunta: Ikäihmisten neuvosto, Tuusula
2. Vastausten käsittely
 - a. neuvoston kokouspäivämäärä: 31.8.2020

- b. mikäli neuvosto ei ehdi kokoontua ennen määräaikaa ja vastaajina on vain osa jäseniä, luettele jäsenien nimet:
3. Mitä hyvää on
- a. Omaishoidon myöntämisperusteet ja soveltamisohjeet -asiakirjan päivityksessä?
- omaishoitajien terveystarkastukset.
 - nimetään oma työntekijä omaishoitajalle
 - se, että hoitotarpeen arvioinnissa otetaan huomioon myös hoidettavan psyykinen ja kognitiivinen kunto. Tämä on tärkeää esimerkiksi muistisairaiden ja mielenterveysongelmia omaavien osalta.
 - pääsääntöisesti sanan lisääminen kohtaan, jossa hoidettavaa ei voi jättää yksin. Näin esimerkiksi omaishoitajan kaupassa käynti voi olla mahdollista.
- b. Sijaisomaishoidon soveltamisohjeessa?
4. Mitä parannuksia haluaisitte
- a. Omaishoidon myöntämisperusteet ja soveltamisohjeet -asiakirjan päivitykseen?
- Päätöksiä pitäisi tehdä oikea-aikaisesti eli silloin, kun omaishoidon tarve syntyy tai hoitoisuusluokka muuttuu. Oikea-aikainen tuki vähentää tai myöhentää tehostetun asumispalvelun tarvetta.
 - Viestinnässä ja neuvonnassa tulisi lisätä tiedottamista mahdollisuudesta saada omaishoidon tukea ja tuen hakemisesta.
 - Omaishoitosopimuksen irtisanomisaika voisi olla pidempi kuin 3 kk. Ongelmia syntyy esimerkiksi tilanteessa, jossa omaishoitaja on ollut lonkkaleikkauksessa tai muussa leikkauksessa, jonka jälkitarkastus on aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua leikkauksesta.
- b. Sijaisomaishoidon soveltamisohjeeseen?
- Tuusulassa on omaishoitoperheiden käytettävissä ollut vapaapäivien lisäksi sijaislähihoitaja, joka on tarvittaessa tullut hoidettavan kotiin muutamaksi tunniksi. Näin omaishoitaja on päässyt päiväsaikaan hoitamaan omia asioitaan ja hoidettava on saanut olla tutussa ympäristössä omassa kodissaan. Kyseessä on tuntiperusteinen lyhytaikaishoito.
 - On tärkeää, että omaishoidettavalle on tarjolla päivätoiminnan lisäksi riittävästi toimintakykyä ylläpitävää kuntouttavaa toimintaa.
5. Mikä on omaishoitoperheen näkökulmasta kaikkein tärkeintä onnistuneessa palvelussa?
- Inhimillinen lähtökohta päätöksenteossa niin hoidettavan kuin omaishoitajankin näkökulmasta.
 - Mahdollisuus saada yhteys omaan työntekijään tai palveluntarjoajaan välittömästi silloin, kun se on tarpeen.
6. Mitä asioita ei saisi missään nimessä unohtaa, kun omaishoitoa kehitetään?
- Iso ongelma on, että muualla asuva omainen, joka käytännössä hoitaa omaistaan useita tunteja tai kertoja päivittäin, ei voi saada omaishoidontukea.

- Omaishoitoon käytettävä aika ei voi olla ainoa tuen kriteeri, vaan tilannetta on tarkasteltava yksilöllisesti omaishoitajan ja -hoidettavan näkökulmasta.

7. Mitä mielestänne tulisi painottaa oheisissa

- a. Omaishoidon myöntämisperusteet ja soveltamisohjeet -asiakirjan päivityksessä?
- b. Sijaisomaishoidon soveltamisohjeessa?

8. Mitä muuta haluaisitte sanoa?

- Kun Keusote yhtenäisti omaishoidon myöntämisperusteita, se merkitsi Tuusulassa tiukennuksia, jotka merkitsivät useiden 1-luokassa olleiden omaishoitajien tukihakemusten hylkäämistä.
- Omaishoito säästää merkittävästi kuntayhtymän kokonaiskustannuksia ja tarjoaa hoidettavalle läheisen ihmisen tuen ja avun.
- Ikäihmisten hoitajat ovat usein itsekin ikääntyneitä, minkä vuoksi heidän jaksamiseensa on kiinnitettävä erityistä huomiota.
- Jos omaishoitaja on tilapäisen sairastumisen tai muun hoitamista estävän syyn vuoksi estynyt väliaikaisesti hoitamasta omaistaan ja omaishoidettavalla on esimerkiksi sädehoitokäyntejä lähisairaalassa, sijaishoitopaikka olisi saatava läheltä hoidettavan omaa kotia.
- Jos omaishoidettava on valinnut terveystalvervelujensa tuottajaksi esimerkiksi muuttonsa jälkeen muun kuin nykyisen asuinkuntansa, hänen olisi saatava selkeät ohjeet siitä, miten toimitaan.